

Lieve Caroline,

We leerden elkaar niet zo gek lang geleden kennen. Een schrijf- en denkproject bracht ons bij elkaar. In Wonderlust proberen we samen met je collega Jean Paul Van Bendegem spelregels te bedenken voor een mooier leven. Het is 2019, een turbulent jaar voor jou. Je krijgt in de loop van onze vele sessies te horen dat je met maag- en slokdarmkanker bent gediagnosticeerd, maar je zal er ons met geen woord over reppen. Dat is achteraf bekeken – sta me toe om het zo uit te drukken – wonderbaarlijk. De tomeloze energie die je al die maanden met het zwaard van Damocles boven je hoofd bleef vertonen, is ongezien. En vooral ook hoe je dapper door ging, volhardend in de broosheid.

Het boek en de podcast werden een eclatant succes, we gaan daar niet flauw over doen. Dat was vooral ook jouw verdienste.

De vraag die we ons stelden was: hoe leef je het leven ten volle in het volle besef van de eindigheid? Kijk naar kinderen, zei je. Onderweg raken velen van ons de verwondering kwijt, terwijl kinderen die gewoon uitademen. Of zoals de Franse zeeonderzoeker en cineast Jacques Yves Cousteau het zegt: *Le bonheur pour une abeille ou un dauphin est d'exister. Pour l'homme, c'est de le savoir et de s'en émerveiller.* Voor een bij of een dolfijn ligt het geluk in het bestaan. Voor de mens is het te kennen en je erover te verwonderen.

Je noemde het een pijnlijke vaststelling om te constateren dat onze opvoeding en ons onderwijs verwondering-remmend werken. Wetenschap, zo was je er vast van overtuigd, bestaat enkel bij gratie van verwondering, zelfs over het mystieke. Dat mocht voor de zelfverklaarde radicale humanist die je was verwonderlijk zijn, maar hooguit op het eerste gezicht. Want verwondering en wetenschap brengen ook verantwoordelijkheid met zich mee. 'De aarde is de enige thuis die we hebben in dit universum,' poneerde je met grote stelligheid. 'Onze burens zijn de andere mensen, de dieren en de planten waarmee we de aarde delen. Het feit dat het onze enige thuis is, geeft ons - mede uit eigenbelang - een grote verantwoordelijkheid. Als we het hier verknoeien, is er geen alternatief. Dan gaan we op in de duisternis die onze planeet, die pale blue dot, omringt. Wetenschap en dat is tegelijk ook de mystiek, is de kaars in de duisternis.' Waarom werden zoveel talentrijke vrouwen miskend in de geschiedenis, vroeg je je af? Zullen we die geschiedenis ooit herschrijven?

Soms, als jij zwaait en uit het venster schouwt... van M. Vasalis was één van jou absolute lievelingsverzen. Een vrouw naar je hart. Over het wonder van de liefde. Het veraf en nabije van de geliefde ook.

*Soms, als jij zwaait en uit het venster schouwt,
grijpt mij uw schoonheid als een wanhoop aan,
een wanhoop door geen troost te blussen,
niet door te spreken, niet door te kussen,
even groot als mijn bestaan, en even oud.*

Ze zijn niet dik bezaaid de denkers en doeners die de reuzen waarop ze staan, genereus en ongegeneerd bij naam noemen. Vaak refereerde je bewonderend aan voorgangers of tijdgenoten die je hadden

beïnvloed. Alfa, bèta of gamma, het maakte je geen bal uit. Vrouw, transgender of man evenmin, als er maar genoeg vrouw in zat.

‘Als ik op een goed voetje zou staan met de goede fee die zich over alle kinderen bekommert,’ schreef de Amerikaanse biologe en milieuactiviste Rachel Carson, ‘dan zou ik haar vragen om ervoor te zorgen dat hun gevoeligheid om te verwonderen onverwoestbaar zou zijn, hun hele leven lang, verwondering als een antidotum voor de verveling en de ontgoocheling in hun latere leven, de vervreemding van onze krachtbronnen.’

Je zei me dat je hoopte dat toverstokje van de goede fee snel te vinden. Dat magische stokje, zo wist je, zou de mensheid opnieuw in verwondering en in een globale staat van liefde kunnen brengen.

De verzuring maakte je moedeloos. Die is nergens voor nodig, de wonderlust zit werkelijk overal voor wie het zien wil. Zo vertrouwde je me toe dat als je ‘s avonds naar huis rijdt en een vliegtuig ziet opstijgen, je dan denkt: amai, dat hebben wij als mensheid toch maar mooi geflikt, hoe zou ik eraan beginnen?

We zullen je fucking hard missen.